

บทที่ ๕

ปัญหาการปกครองระบอบรัฐสภาของประเทศไทย

จากการที่ได้วิเคราะห์ถึงปัญหาของคฤหาสน์อำนาจในการปกครองระบอบรัฐสภาของประเทศไทยในบทที่แล้ว ๆ มา ก็จะหาข้อยุติได้ว่า ในการปกครองของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งของประเทศไทยด้วยนั้น ลักษณะการขาดดุลอำนาจถือเป็นปรากฏการณ์ปกติ สำหรับทุกประเทศ ศึกษาจากประวัติศาสตร์การปกครองของประเทศต่าง ๆ แล้วจะเห็นว่าดุลยภาพอำนาจระหว่างหน่วยอำนาจต่าง ๆ ในประเทศนั้น เป็นสิ่งที่สร้างให้เกิดขึ้นได้ยาก และแทบจะเป็นไปไม่ได้เลย เนื่องจากต้องการปัจจัยหลายประการมาสนับสนุน ลักษณะทั่วไปจะเห็นว่าในการปกครองระบอบใด ๆ ก็ตามจะมีหน่วยอำนาจหนึ่งมีอิทธิพลเหนือหน่วยอำนาจอื่นเสมอ หน่วยอำนาจที่จะมีอิทธิพลเหนือหน่วยอำนาจอื่น ๆ โดยปกติก็ได้แก่สถาบันฝ่ายบริหาร ซึ่งโดยลักษณะและวิธีการปฏิบัติงานจะส่งเสริมให้เกิดอำนาจและความรับผิดชอบมากกว่าหน่วยอำนาจอื่น จนทำให้สามารถสร้างอิทธิพลขึ้นเหนือหน่วยอำนาจอื่นในที่สุด

การปกครองของไทยก็เป็นไปเช่นเดียวกับลักษณะทั่วไป ดังที่กล่าวนี้ กล่าวคือ คณะรัฐมนตรีในฐานะหน่วยอำนาจฝ่ายบริหารจะมีอิทธิพลครอบงำหน่วยอำนาจนิติบัญญัติตลอดมาเกือบทุกยุค จึงทำให้การปกครองของไทยมีลักษณะของการขาดดุลอำนาจระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารตลอดมา โดยฝ่ายนิติบัญญัติ ต้องตกอยู่ใต้อำนาจชักนำของฝ่ายบริหาร แต่จากการศึกษาได้พบว่าลักษณะการขาดดุลอำนาจของประเทศไทยนั้น มิได้เป็นไปตามลักษณะการขาดดุลอำนาจเช่นในประเทศที่ใช่ระบอบรัฐสภาตะวันตก ซึ่งมีสาเหตุของการขาดดุลอำนาจจากความแตกแยกในประเทศ อันเนื่องมาจากมีพรรคการเมืองมากเกินไป จนไม่มีพรรคใดที่จะมีเสียงข้างมากในรัฐสภา จึงทำให้รัฐบาลขาดเสถียรภาพ ต้องตกอยู่ใต้อำนาจครอบงำแทรกแซงของฝ่ายนิติบัญญัติ

ลักษณะการขาดดุลอำนาจในการ เมืองของประเทศไทยนั้น แตกต่างออกไปจาก ลักษณะที่กล่าวนี้ เนื่องจากการขาดดุลอำนาจของไทยมีสาเหตุมาจากการที่ การปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบเดิมคือระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช ให้เป็นระบอบรัฐธรรมนูญในปี ๒๔๗๕ นั้น มาจากการริเริ่มของบุคคลชั้นนำในสังคมเพียงกลุ่มเดียว ประชาชนส่วนใหญ่มิได้ เขาร่วมด้วย กล่าวได้ว่ายังขาดขบวนการ เมืองที่จะ เป็นรากฐานให้การปฏิวัติดังกล่าวนี้พัฒนา ไปสู่การปกครองที่เหมาะสมกับสภาพสังคมของไทยได้ในเวลาต่อมา และเนื่องจากผู้ปกครอง ประเทศในเวลาต่อมา ก็ได้ประสบความสำเร็จในการที่จะสร้างระบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้น ในการ เมืองของประเทศไทย ทั้งนี้ จึงปรากฏว่าประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ยัง เป็นผู้ที่ขาดการ พัฒนาทางการเมือง อันเป็นผลมาจากการขาดประสบการณ์ในการปกครองตนเอง ประกอบกับ วัฒนธรรมของสังคมไทย ก็ไม่ช่วยสนับสนุนให้การ เมืองในระบอบรัฐธรรมนูญดำเนินไปได้ด้วยดี คนไทยส่วนใหญ่ยังมีค่านิยมในการที่จะยอมเชื่อฟังผู้มีอำนาจอยู่ สังคมไทยยังขาดพลังทางการเมือง ซึ่งก่อให้เกิดแกนชั้นกลาง กลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และพรรคการเมืองที่จะสนับสนุนให้การ เมือง ระบอบรัฐธรรมนูญของไทยดำเนินไปได้ด้วยดี ที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การที่ชนชั้นนำในสังคม ไทย ซึ่งได้แก่บรรดานักศึกษานิเทศศาสตร์และปัญญาชนทั่ว ๆ ไปยังให้ความสนใจในการ เมืองน้อยกว่า ที่ควร จึงทำให้การ เมืองของไทยมีลักษณะของการขาดเสถียรภาพ การเปลี่ยนรัฐบาล โดยการ ใช้กำลังเข้ายึดอำนาจกลายเป็นปรากฏการณ์ปกติ การปกครองโดยทั่วไป ไม่มีนโยบายสำคัญ เป็นหลัก กลับยึดตัวบุคคลเหนือหลักการ จากเหตุการณ์ในอดีตดังกล่าวนี้ เราจึงควรยอมรับ ความจริงว่าการขาดดุลอำนาจระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ กับฝ่ายบริหาร ถือเป็นปรากฏการณ์ปกติ และในการปกครองที่ขาดดุลอำนาจนั้น ก็อาจสร้างการปกครองที่มีเสถียรภาพเหมาะสมกับสภาพ สังคมของแต่ละประเทศก็ได้ ทรงข้าม การมุ่งสร้างดุลอำนาจให้เกิดขึ้นแต่เพียงประการเดียว โดยไม่คำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ก็อาจไม่เหมาะสมแก่สภาพสังคมก็ได้ ทั้งนี้ เราจึงควรพิจารณา ถึงปัญหาสำคัญที่กำลังเผชิญหน้าประเทศไทยในปัจจุบัน นั่นก็คือการสร้างการปกครองในระบบ รัฐสภา

โดยมีรัฐบาลที่มีเสถียรภาพ สามารถบริหารประเทศโดยไม่ต้องพะวงกับการแทรกแซงจากฝ่าย
นิติบัญญัติ ดังที่เคยมีปรากฏอยู่ในอดีต

นักวิชาการท่านหนึ่งได้กล่าวโดยสรุปไว้ว่า การสร้างประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นนั้น
อาจต้องประสบอุปสรรคดังนี้ คือ ๑๑๑

๑. ประชาชนในสังคมนั้นยังไม่สนใจในการเมือง
๒. ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดการศึกษา
๓. ประชาชนยังไม่มีกิจกรรมตัวกันเข้าเป็นกลุ่ม ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ
๔. ประชาชนคุ้นเคยกับการถูกปกครองโดยการใช้อำนาจมาเป็นเวลานาน
๕. สภาพการคมนาคมของประเทศยังไม่มีพอ
๖. สภาพเศรษฐกิจในสังคมนั้นยังไม่สูงพอ

นักศึกษาทางรัฐศาสตร์อีกท่านหนึ่งได้ให้ความเห็นว่า อุปสรรคของการที่ประเทศไทย
จะพัฒนาไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง ก็คือ ๑๑๒

๑. ขาดหลักประกันในการที่รัฐบาลจะเข้ามาสู่ตำแหน่งโดยชอบธรรม ด้วยสันติ
วิธีตามวิถีทางของรัฐธรรมนูญ และขาดการป้องกัน ผู้มีอำนาจหรือควบคุมกำลัง มิให้เข้าช่วงชิง
อำนาจทางการเมือง

๑๑๑. บุญชนะ อัครถาวร, วิทยานิพนธ์การเมืองและการปกครอง (พระนคร โรงพิมพ์จักรวาล ๒๕๐๓)

หน้า ๓๐.

๑๑๒.

วิทยา นากิจศิริกุล, เรื่องเดิม, หน้า ๑๔๔.

๒. ซาคหลักประกันที่จะให้ใหญ่แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่ทางการ เมืองด้วยความซื่อสัตย์สุจริต คำนึงถึงภาระที่ได้รับมอบหมายจากประชาชน อย่างเคร่งครัด มีโชอาศัยประชาชนและการเลือกตั้ง เป็นบันไดเข้ามาแสวงหาลาภยศ และประโยชน์ส่วนตัวหรือจำนวนต่อผู้มีอำนาจหรืออาวุธง่าย ๆ คือให้รัฐสภาเป็นบทบาทที่แท้จริงและเป็นประโยชน์แก่ประชาชนอย่างเต็มที่

เมื่อศึกษาถึงวิวัฒนาการ เมืองของไทยแล้วจะพบว่า ปัญหาสำคัญของประเทศไทย คือการสร้างระบอบรัฐสภาที่รัฐบาลจะมีเสถียรภาพนั้นเป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยากที่สุด ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ รวมตลอดทั้งการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นภาระหนักวิสัยที่จะแก้ไขสภาพการปกครองของไทย ซึ่งได้ดำเนินมาในลักษณะดังที่ได้ศึกษามาแล้วเป็นเวลานาน ให้กลับมีสภาพของประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์ ในชั่วระยะเวลาอันสั้น ทราบที่การเมืองการปกครองยังเป็นเรื่องผูกขาดสำหรับชนชั้นผู้ปกครองกลุ่มน้อยเพียงกลุ่มเดียว โดยประชาชนส่วนใหญ่ยังมิได้มีส่วนเข้าร่วมอย่างแท้จริง ดังที่เป็นอยู่ ความล้มเหลวของระบอบรัฐธรรมนูญในอดีตน่าจะมีสาเหตุเพราะฝ่ายบริหาร ไม่มีอิสระเพียงพอหรือต้องตกอยู่ใต้อาณัติของฝ่ายนิติบัญญัติเพียงอย่างเดียว ตามที่ร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๐๑ ได้มีความเห็นไว้ ^{๑๐๓} แต่ทว่า จะเป็นเพราะรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศนั้น มิได้เข้ามาโดยถูกต้องตามวิถีทางของระบอบรัฐธรรมนูญ คือมิได้รับการสนับสนุนจากประชาชนเพียงพอมากกว่า

๑๐๓. ไปรคุดำปรารภ รัฐธรรมนูญ ๒๕๐๑.

อย่างไรก็ตาม มีไซจะเป็นการหมดหวังเสียทีเดียว ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว
นี้ การแก้ไขปัญหานี้ อาจกระทำได้ โดยมีเงื่อนไขสำคัญอยู่ที่ว่า ผู้มีอำนาจในการปกครองนั้น
ยินยอมพร้อมใจที่จะ เปิดโอกาสให้ประชาชนส่วนใหญ่ เขาร่วมในกระบวนการ เมืองด้วยเพียงใด
มีไซผู้ขาดการ เมืองไว้กับชนชั้นผู้นำจำนวนน้อย ดังที่เป็นอยู่ หากผู้ปกครองประเทศยินดีจะ
ลดอำนาจในการปกครองลงบ้าง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ
ด้วยแล้ว การสร้างระบบรัฐสภา โดยมีรัฐบาลที่มีเสถียรภาพตามที่มุ่งหวังกัน ก็ย่อมมีทางที่จะเป็น
ไปได้โดยแน่นอน โดยต้องกำหนดโครงสร้างรัฐธรรมนูญที่เหมาะสมกับสภาพสังคม การ เมืองของ
ไทยด้วย

ดังที่ได้ศึกษาในบทก่อน ๆ แล้วว่าประเทศไทยขาดพรรคการเมืองที่จะ เป็นเครื่อง
เชื่อมระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร ให้ปฏิบัติหน้าที่โดยสอดคล้องกัน ดังนั้น จะมีวิธีการสร้าง
ความเข้มแข็งให้ฝ่ายบริหารของไทยได้อย่างไร โดยไม่ต้องใช้พรรคการเมืองเป็นเครื่องสนับสนุน

ในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งในอดีตมีความวุ่นวายทางการเมืองตลอดมา ได้พยายาม
แก้ปัญหาดังกล่าว โดยการสถาปนาสาธารณรัฐที่ ๕ ซึ่งได้แก้ไขความบกพร่องทางการเมือง
ในอดีตจากการที่ฝ่ายนิติบัญญัติ มีอำนาจมากเกินไปจนรัฐบาลต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล
โดยปราศจากมาตรการในการถ่วงดุลย์อำนาจ มาเป็นการปกครองที่แยกอำนาจนิติบัญญัติ กับ
อำนาจบริหารออกจากกัน เพื่อให้แต่ละฝ่ายเป็นอิสระ และมีอำนาจเพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่
ของตน ดังที่ปรากฏในหลัก ๕ ประการของรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐที่ ๕ และโดยวิธีที่กำหนดให้
ประธานาธิบดี ซึ่งเป็นประมุขของประเทศ เป็นสถาบันหลักในการปกครองประเทศ มีอำนาจ
อย่างกว้างขวาง ในการบริหารประเทศโดยคณะรัฐบาลต้องอยู่ภายใต้ อำนาจของประธานาธิบดี
ทั้งสิ้น นอกจากนั้นยังกำหนดมาตรการที่จะป้องกันการล้มรัฐบาลไว้ ให้การล้มรัฐบาลกระทำ
ได้ยากยิ่งขึ้นกว่าในสมัยก่อน ๆ ทั้งนี้เพื่อจุดประสงค์ในการสร้างเสถียรภาพของรัฐบาล

วิธีการต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญสาขารัฐที่ ๕ นี้ ได้อำนวยความสำเร็จในการสร้างเสถียรภาพ และประสิทธิภาพให้เกิดแก่รัฐบาล เป็นอย่างมาก

สำหรับกรณีของประเทศไทย ซึ่งปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการเมือง มีสาเหตุ แยกต่างออกไป เนื่องจากการขาดพรรคการเมืองดังกล่าวแล้วนั้น การแก้ไขจึงจำเป็นต้อง แยกต่างออกไปด้วย จะลอกเลียนวิธีการของประเทศฝรั่งเศสมาใช้ตรง ๆ ไม่ได้ จึงต้องพิจารณา กำหนดโครงสร้างทางการเมืองเสียใหม่ ให้เหมาะสมกับสภาพสังคม การเมืองและปัญหาของ ประเทศไทย นั่นก็คือการที่จะหาสถาบันซึ่งจะเป็นเครื่องถ่วงดุลระหว่างรัฐบาลกับสภาผู้แทน ราษฎร โดยสถาบันดังกล่าวนี้จะเป็นตัวกลาง เชื่อมการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารและฝ่าย นิติบัญญัติ ให้สอดคล้องกัน และยังทำหน้าที่ป้องกันการขัดแย้งของสถาบันดังกล่าวทั้ง ๒ สถาบัน ดังกล่าวนี้น่าจะได้แก่วุฒิสภา ซึ่งอยู่ในวิสัยที่จะปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวนี้ได้ดีที่สุด

การที่วุฒิสภาจะสามารถทำหน้าที่ถ่วงดุลอำนาจดังกล่าวได้ก็ต้องแก้ไขโครงสร้าง ของรัฐธรรมนูญ เพื่อให้อำนาจวุฒิสภามากขึ้น จนเกือบเท่าเทียมกับอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร นั่นคือต้องมีทั้งอำนาจในการ เสนอร่างพระราชบัญญัติ มีอำนาจในการ เปริกอภิปรายทั่วไป เพื่อ ลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจรัฐบาล ร่วมกับสภาผู้แทนราษฎรด้วย และต้องมีอำนาจยับยั้งมติ หรือร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ในระยะเวลาอันสมควร ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการป้องกัน มิให้สภาผู้แทนราษฎรฉวยโอกาสแทรกแซง กลั่นแกล้งฝ่ายบริหารได้ง่าย และให้วุฒิสภาเป็นเสมือน สภาสำหรับยับยั้งถ่วงการปฏิบัติงานของสภาผู้แทนราษฎรอีกชั้นหนึ่งด้วย ดังนั้นฝ่ายบริหารย่อม มีเสถียรภาพยิ่งขึ้น

๑๐๘ ผู้ที่สนใจโปรดดู วิพจน์ วิมลเศรษฐ, รัฐธรรมนูญประเทศไทยฝรั่งเศส ภายใต้รัฐธรรมนูญที่ ๕ ศึกษาในด้านการสร้างเสถียรภาพ และประสิทธิภาพของรัฐบาล, วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโท (คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒๕๑๒) บทที่ ๕

อย่างไรก็ตาม การมีวุฒิสภานั้นคงค้างถึงอยู่ตลอดเวลา เพื่อเป็นการประกัน
ในเสถียรภาพของการปกครอง มีใช้ เป็นหลักประกันในอำนาจของรัฐบาล ดังที่เคยมีปรากฏอยู่ใน
การปกครองของไทยในอดีต หมายถึงว่า การมีวุฒิสภานั้นก็เพื่อช่วยถ่วงดุลระหว่างรัฐบาลกับ
สภาผู้แทนราษฎรให้ทั้ง ๒ ฝ่ายมีฐานะอำนาจทัดเทียมกัน โดยไม่พยายามแทรกแซงหรือครอบงำ
ฝ่ายตรงข้าม มีใช้ให้วุฒิสภาเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการที่จะได้รับเสียงสนับสนุนข้างมากใน
รัฐสภา ดังที่เคยปรากฏในประวัติศาสตร์การเมืองของไทย ตามที่ได้ศึกษามาแล้ว

โดยปกติ ในการแต่งตั้งวุฒิสมาชิกนั้น พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งโดยนายก
รัฐมนตรี เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ^{๑๐๕} ดังนั้นในทางปฏิบัติ จึงมักปรากฏว่า
พระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยในรายชื่อวุฒิสมาชิก ซึ่งนายกรัฐมนตรียกได้เลือกสรรมาแล้ว
ว่าจะให้เสียงสนับสนุนแก่รัฐบาลในรัฐสภา ทั้งนี้ก็เพราะวุฒิสมาชิกส่วนใหญ่ในประวัติศาสตร์การเมือง
เมืองของไทย จะเป็นข้าราชการประจำในขณะเดียวกันด้วย ทางแก้ไขจึงควรพิจารณา เรื่องฐานะ
อำนาจและที่มาของวุฒิสมาชิกเสียใหม่ พิจารณาในแง่ความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารแล้ว ไม่
สมควรให้นายกรัฐมนตรี เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ บุคคลอื่นที่เหมาะสมน่าจะได
แก่ประธานองคมนตรี ^{๑๐๖} ซึ่งพระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งตามพระราชอัชฌาศัย และวุฒิสมาชิก

๑๐๕.

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๘
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๐
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๑

๑๐๖.

ซึ่งเป็นวิธีการเดียวกับที่ใช้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๒
มาตรา ๕๒

ทองไม่เป็นข้าราชการประจำในขณะที่เดียวกัน วิธีการดังกล่าวนี้ น่าจะทำให้วุฒิสภาเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารอย่างแท้จริง มีการคัดเลือกโดยอิสระ เป็นกลาง สามารถเป็นสถาบันหลักในการบริหารประเทศ ป้องกันการขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับสภาผู้แทนราษฎรได้

ข้อคัดค้านอาจมีขึ้นได้ว่า การให้วุฒิสภามีอำนาจมากขึ้นทัดเทียมสภาผู้แทนราษฎรนั้นจะเป็นการขัดกับทฤษฎีอำนาจอธิปไตยของปวงชน เพียงใด เนื่องจากทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ถือว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย และใช้อำนาจดังกล่าวผ่านสถาบันทั้ง ๓ โดยใช้อำนาจนิติบัญญัติผ่านสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้นจึงถือว่าสภาผู้แทนราษฎรเป็นองค์กรสูงสุดในทางการเมือง เป็นสถาบันที่แสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย แต่หากเราจะพิจารณาถึงทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ^{๑๐๓} และนำเอามาผสมผสานกับทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ก็อาจจะแก้ปัญหาข้อคัดค้านดังกล่าวได้ ดังเช่นรัฐธรรมนูญของประเทศฝรั่งเศส ระบุไว้ว่า ...อำนาจอธิปไตยของชาติเป็นของประชาชน ซึ่งจะใช้อำนาจอธิปไตยนี้ผ่านตัวแทน ....^{๑๐๔} สัญญลักษณ์แห่งอำนาจอธิปไตยของชาติ ก็คือประมุขของประเทศ ดังนั้นในกรณีของประเทศไทย จึงอาจถือได้ว่าพระมหากษัตริย์เป็นสัญลักษณ์ของอำนาจอธิปไตยของชาติ โดยมีวุฒิสภาเป็นตัวแทนของพระมหากษัตริย์ ในการแสดงถึงอำนาจอธิปไตยของชาติ

^{๑๐๓.} ทฤษฎีนี้ซึ่งปรากฏในรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสได้ตั้งขึ้น หลังจากการปฏิวัติในปี ๑๗๘๙

^{๑๐๔.} รัฐธรรมนูญฝรั่งเศสสาธารณรัฐที่ ๕, ปี ๑๙๕๘ มาตรา ๓

เช่นเดียวกับที่สภาผู้แทนราษฎร เป็นตัวแทนอำนาจอธิปไตยของปวงชน ทฤษฎีทั้ง ๒ นี้จึงนำมาประยุกต์ใช้ในลักษณะที่จะส่งเสริมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การปกครองของประเทศได้ เป็นการตัดปัญหาที่ว่า สภาผู้แทนราษฎรยอมเป็นองค์กรสูงสุดทางการเมือง อันเนื่องจากเป็นตัวแทนอำนาจอธิปไตยของปวงชนลงไปได้ ดังนั้นสถาบันทั้ง ๒ คือวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร จะอยู่ในฐานะสูงศักดิ์เทียมกัน

ดังนั้น หากลักษณะการปกครองของไทยเป็นไปในแนวทางที่กล่าวนี้ ก็อาจเป็นทางแก้ไขปัญหาการขาดเสถียรภาพของการปกครองในปัจจุบันลงไปไต่บ้าง โดยจะทำให้การปกครองระบบรัฐสภาของไทย ดำเนินไปได้โดยราบรื่น แต่ละฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ในขอบเขตอำนาจของตน ไม่ก้าวร้าวแทรกแซงหรือพยายามใช้อิทธิพลบีบบังคับหน่วยอำนาจอื่น ทั้งนี้โดยมีวุฒิสภาเป็นสถาบันที่จะประกันเสถียรภาพของการปกครอง ทดแทนการขาดระบบพรรคการเมือง และเป็นสถาบันที่จะดวงดูดยระหว่างรัฐบาลกับสภาผู้แทนราษฎร มิให้มีการพยายามล้มล้างอีกฝ่ายหนึ่ง โดยไม่มีเหตุอันสมควร ดังนั้นถึงแม้ประเทศไทยจะขาดระบบพรรคการเมืองที่เข้มแข็ง ที่จะ เป็นเครื่องเชื่อมสถาบันนิติบัญญัติกับสถาบันบริหาร และเป็นสถาบันที่จะถ่ายทอดความประสงค์ เจตนารมณ์ของประชาชนแล้ว ก็อาจใช้วุฒิสภาเป็นสิ่งทดแทนได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นการเมืองของไทยในระบบรัฐสภาก็น่าจะดำเนินไปได้โดยราบรื่น ในวิถีทางของระบอบประชาธิปไตย โดยประชาชนต้องมีมาตรการที่จะถอดถอนผู้ใช้อำนาจบริหารได้ในทันทีที่เห็นว่าบริหารประเทศผิดเจตนารมณ์ของประชาชน ซึ่งเป็นไปตามหลักการของประชาธิปไตยที่ว่า ประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้น ต้องแสวงหาวิถีทางในอันที่จะควบคุมการใช้อำนาจ หากว่าการเมืองของไทยมีกลไกที่จะแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ของประชาชนและของชาติอย่างมีประสิทธิภาพเช่นนี้แล้ว เชื่อว่าผู้ใช้อำนาจปกครองประเทศ คงไม่กล้าฝ่าฝืนเจตนารมณ์ของประชาชน หรือของชาติดังกล่าว

แนวทางการแก้ไขดังกล่าวนี้ นับเป็นเพียงการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในขณะที่
 สถาบันทางการเมืองของไทย ยังปฏิบัติหน้าที่ไม่สมบูรณ์ตามหลักการปกครองระบอบรัฐสภาทั่วไป
 แต่ในเมื่อการเมืองของไทยได้พัฒนาไปจนถึงจุดที่สถาบันทางการเมืองต่าง ๆ ในประเทศมีความ
 สมบูรณ์ปฏิบัติหน้าที่ได้ถูกต้องตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตนมีอยู่ และมีพลังทางการเมืองต่าง ๆ
 เป็นรากฐานสนับสนุนพร้อมแล้ว บทบาทของวุฒิสภาดังที่กล่าวนี้ก็อาจหมดความจำเป็นลง จน
 ประเทศไทยสามารถใช้การปกครองระบอบรัฐสภาโดยสมบูรณ์ต่อไปก็ได้

